

Ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen muutosehdotus – ajoneuvojen ja –yhdistelmien pituuksien muuttaminen

Erityisasiantuntija Aino Still



LIIKENNE- JA
VIESTINTÄMINISTERIÖ

Tausta

- Ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen edellinen mittojen ja massojen muutos 1.10.2013.
- Samalla muutettiin Liikenteen turvallisuusvirastolle säädettyä oikeutta myöntää yksittäiselle ajoneuville tai ajoneuvoyhdistelmälle poikkeuksia massoja ja mittoja koskevista säännöksistä.
- Vuodesta 2013 lukien on myönnetty poikkeuslupia HCT (High Capacity Transport) -ajoneuvoyhdistelmien kokeiluun.
- Kokeiluissa ollut mukana
 - Yhdistelmiä pituudeltaan 34 metriin saakka
 - Massaltaan yli 100 tonnisia yhdistelmiä
 - 49 erilaista yhdistelmää
- Kokemuksia miljoonien kilometrien kuljetusmatkalta sekä erilaisista simuloinneista ja ratatesteistä

Säädöshankkeen vaiheet ja aikataulu

- Säädöshanke päätös annettu 26.1.2018
- Lausuntokierros 12.3-17.4.2018
- Teknisten määräysten ilmoitusmenettelyä koskevan direktiivin (EU) 2015/1535 odotusaika päättyy 27.12.2018
 - Komissio ja jäsenvaltiot voivat tehdä myös huomautuksia ilmoitetusta ehdotuksesta, joka vaikuttaa olevan yhdenmukainen Euroopan unionin lainsäädännön kanssa mutta jonka tulkintaa on selvennettävä
 - Huomautukset on otettava huomioon mahdollisuuksien mukaan
- Valtioneuvoston päätettäväksi vuoden loppuun mennessä
- Voimaantulo tammikuun alussa 2019

Säädöshankkeen lähtökohdat

- Ajoneuvojen ja ajoneuvoyhdistelmien pituuden kasvattaminen
 - Valmistelun lähtökohta on, että pidemmät yhdistelmät eivät tarvitsisi nykyisistä yhdistelmistä poikkeavia reittejä.
 - Kokeilujen perusteella suurimpien sallittujen mittojen kasvattaminen nykyisille yhdistelmille sallitulla verkolla olisi suurelta osin mahdollista.
- Mittojen muutoksella mahdollista saavuttaa merkittäviä kuljetustehokkuuden parannuksia
 - Raskaan liikenteen ajosuoritteiden väheneminen noin 120 miljoonalla kilometrillä
 - 5-15 % säästöä polttoainekustannuksissa
 - CO₂ päästöjen potentiaalinen vähentyminen 66 miljoonalla kilolla
- Suurimman sallitun yhdistelmämassan 76 tonnia korottamisen valmistelu vaatii pidemmän valmisteluajan
 - Ei ole mahdollista korottaa raskaalle liikenteelle optimaalisella tieverkolla ilman parannustöitä.

Asetusmuutoksen keskeiset ehdotukset

- Autojen ja perävaunujen ja niiden yhdistelmien pituuden kasvattaminen
- Uusien yhdistelmätyyppien salliminen
- Pidemmille yhdistelmille määriteltävät telimassat ja muut tien kantavuuden kannalta tarpeelliset massavaatimukset
- Pidemmille yhdistelmille määriteltävä kääntyvyys- ja vakausvaatimus
- Pidemmille yhdistelmille tarpeelliset varustevaatimukset

Pituutta koskevat muutokset

- Auton suurin tiellä sallittu pituus 12 metristä 13 metriin
- Puoliperävaunun vetopituus 12 metristä 18 metriin
- Varsinaisen perävaunun pituus 12 metristä 16 metriin.
- Kuorma-auton ja puoliperävaunun yhdistelmän suurin sallittu pituus 16,50 metristä 23 metriin.
- Auton ja keskiakseliperävaunun yhdistelmän suurin tiellä sallittu pituus 18,75 metristä 20,75 metriin
- Kuorma-auton ja yhden tai useamman perävaunun yhdistelmän pituus 25,25 metristä 34,50 metriin
 - kuormatilojen pituus 21,42 metristä 29,24 metriin.
- Mitat perustuvat ns. mitta- ja massadirektiivissä määriteltyyn moduuliperiaatteen mukaisiin moduulimittoihin 7,82 metriä ja 13,6 metriä.

Sallitut yhdistelmätyypit

- Kuorma-auto + puoliperävaunu;
- Kuorma-auto + keskiakseliperävaunu;
- Kuorma-auto + varsinainen perävaunu;
- Kuorma-auto + apuvaunu + puoliperävaunu;
- Kuorma-auto + puoliperävaunu + puoliperävaunu;
- Kuorma-auto + puoliperävaunu + keskiakseliperävaunu;
- *Kuorma-auto + puoliperävaunu + varsinainen perävaunu;*
- *Kuorma-auto + puoliperävaunu + apuvaunu + puoliperävaunu;*
- *Kuorma-auto + apuvaunu + puoliperävaunu + puoliperävaunu;*
- *Kuorma-auto + varsinainen perävaunun + puoliperävaunu;*
- *Kuorma-auto + puoliperävaunu + puoliperävaunu + puoliperävaunu*

Massavaatimuksia koskevia muutoksia 1/2

- Auton ja keskiakseliperävaunun suurin sallittu massa 44 tonnista 50 tonniin.
- Perävaunun neli- tai useampiakseliselle telille kohdistuvien massojen muutoksia
 - 24 tonnia, jos telin äärimmäisten akselien välinen etäisyys on suurempi kuin 2,6 metriä
 - 27 tonnia, jos peräkkäisten akselien välinen etäisyys on suurempi kuin 1,3 metriä.
- Pidemmille perävaunuille uudet telimassat
 - 30 tonnia neli- tai useampiakselisessa telissä, jos peräkkäisten akselien välinen etäisyys on yli 1,3 metriä ja äärimmäisten akselien välinen etäisyys on yli 4,7 metriä
 - 36 tonnia viisi- tai useampiakselinen telissä, jos peräkkäisten akselien välinen on yli 1,3 metriä ja äärimmäisten akselien välinen etäisyys on yli 6,7 metriä
- Uusien useampiakselisten yhdistelmien suurimmat sallitut massat
 - kymmenenakselisena 74 tonnia
 - vähintään yksitoista-akselisena 76 tonnia.
- Akselien lukumäärässä ei kuusi- tai useampiakselisissa yhdistelmissä oteta huomioon akselia, jolle *tiellä hyväksytty* massa on pienempi kuin viisi tonnia.

Massavaatimuksia koskevia muutoksia 2/2

- Vaarallisten aineiden kuljetuksissa
 - 68 tonnin yhdistelmämassa myös vetoauton ja kahden puoliperävaunun muodostamalle ajoneuvoyhdistelmälle.
 - 64 tonnia nykyisen 60 tonnin sijaan, jos yhdistelmässä olisi vähintään kolmiakselinen vetoauton ja vähintään viisiakselisen puoliperävaunun yhdistelmä.
- Yli 68 tonnin yhdistelmässä, yhdistelmän massasta vähintään 20 prosenttia tulee kohdistua vetäville akseleille ja vetoauton ohjaaville akseleille vähintään 9 prosenttia yhdistelmän massasta.
- Perävaunun niin sanottu siltasääntö muutettaisiin vastaamaan viisiakselisen auton siltasääntöä.
- Perävaunun siltasäännön ja vetävän ajoneuvon viimeisen telin ja vedettävän ajoneuvon ensimmäisen telin osalta käytetään samaa laskentakaavaa kuin viisiakselisen auton kohdalla.
 - Ennen vuotta 2019 käyttöönotetuille perävaunuille 5 vuoden siirtymäaika.

Uusi kääntyvyysvaatimus

- Koskee auton ja yhden tai useamman perävaunun yli 18,75 metriä pitkää yhdistelmää ja yli 16,50 metriä pitkää auton ja puoliperävaunun yhdistelmää
 - 12,50 metrin säteinen ympyrä, jossa 120-asteen käännöksessä yhdistelmän sisäsivun tulee kulkea vähintään 4,00 metrin säteistä kaarta pitkin.
 - Perävaunun takakulma ei saa siirtyä yli 0,80 metriä ulkokaarten suuntaan lähdetäessä käännökseen. Jos sivusiirtymä on alle 0,80 metriä, saa yhdistelmän sisäsivu kulkea erotuksen verran 4,00 metrin säteistä kaarta pienempisäteistä kaarta pitkin kuitenkin vähintään 3,7 metrin säteistä kaarta pitkin.
 - Kuljetuksessa tulee pitää mukana kääntyvyyden täyttymisen osoittamiseksi tarvittavat ajoneuvon ja yhdistelmän tekniset tiedot.
 - Kuljetuksen suorittajan ja kuljettajan on varmistettava, että kuljetuksen suorittaminen käytettävällä kuljetusreitillä on mahdollista ilman riskiä osumisesta tien rakenteisiin.

Vakausvaatimus

- Koskee kuorma-auton, puoliperävaunun ja varsinainen perävaunu yhdistelmää, kuorma-auton, puoliperävaunun, apuvaunun ja puoliperävaunun yhdistelmää, kuorma-auton apuvaunun ja kahden puoliperävaunun yhdistelmää, kuorma-auton, varsinaisen perävaunun ja puoliperävaunun yhdistelmää, kuorma-auton ja kolmen puoliperävaunun yhdistelmää.
- Suurimpaan tiellä yleisesti sallittuun massaan kuormatun ajoneuvoyhdistelmän tulee mitoitukseltaan vastata yhdistelmää, jonka ISO-standardin 14791 mukaisissa ajokokeissa tai vastaavissa simuloinneissa ajonopeudella 80 kilometriä tunnissa ja kuormatilan lattiasta 1,3 metrin korkeudella olevalla kuorman painopisteellä mitattava pystykiertymäkulmanopeuden vahvistumisarvo on enintään 1,90 ja sivuttaiskiikityvyyden vahvistumisarvo enintään 4,00.
- Kuljetuksessa tulee pitää mukana vakausvaatimuksen täyttymisen osoittamiseksi tarvittavat ajoneuvon tekniset tiedot.

Pitkän yhdistelmän varustevaatimukset 1/2

- Yli 28-metrisessä yhdistelmässä hiekoitin, ketjuheitin tai ”hydraulinen etuveto” talvirenkaiden käyttöaikana.
- Yli 18,75 metrin pituisessa kuorma-auton ja puoliperävaunun yhdistelmässä ja muussa yli 25,25 metrin pituisessa ajoneuvoyhdistelmässä tulee olla ajoneuvojen sivuilla heijastavat ääriviivamerkinnyt ja äärivalaisimet viimeisessä perävaunussa.
- Yli 25,25 metrin pituisessa ajoneuvoyhdistelmässä kilpi, johon on vähintään 200 mm korkein kirjaimin merkitty sana ”PITKÄ” tai sitä vastaava ruotsin- tai englanninkielinen sana. Kilvessä saa lisäksi olla muuta yhdistelmään liittyvää informaatiota.

Pitkän yhdistelmän varustevaatimukset 2/2

- yli 20,00 metriä pitkässä kuorma-auton ja puoliperävaunun yhdistelmässä ja kaikissa yli 28,00 metriä pitkissä yhdistelmissä on:
 - epäsuoran näkemisen laitteet, joilla kuljettaja näkee koko yhdistelmän sisäkaarten puoleisen sivun ja sen läheisen alueen 26 §:n 2 tai 3 momentin mukaisessa käännöksessä molempiin suuntiin käännettäessä;
 - vetoautossa kehittynyt hätäjarrutusjärjestelmä ja kaistavahtijärjestelmä;
 - elektroninen ajonvakautusjärjestelmä ja sähköohjatut jarrut kaikissa yhdistelmän ajoneuvoissa;
 - kuljettajalla tieto kullekin yksittäiselle akselille ja telille kohdistuvasta massasta; vetoajoneuvon etuakselin osalta kuitenkin vain, jos akseli on ilmajousitettu.
- Kehittyntä hätäjarrutusjärjestelmää, kaistavahtijärjestelmää ja elektronista ajonvakautusjärjestelmää ei vaadita neli- tai useampiaskeliselta autolta, N3G-luokan ajoneuvolta eikä kuorma-auton ja kahden puoliperävaunun yhdistelmässä.

Kiitos!

Lisätietoja

Johtava asiantuntija Erik Asplund, p. 0295 34 2277, erik.asplund@lvm.fi

Erityisasiantuntija Aino Still, p. 0295 34 2041, aino.still@lvm.fi